

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1941. NOVEMBER 17.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR

III. ÉVFOLYAM 46. SZÁM.

1941 DANKÓ PISTA

1942

Szelezcky Zita
Lázár Mária
Mezey Mária
Páger Antal
Nagy István
Hajmássy Miklós
Kürthy György

Írta: Asztalos Miklós. — Rendezte: Bán Frigyes. — Zene: Fényes Szabolcs

TERMÉSZETESEN HUNNIA FILM
TAKÁCS PRODUKCIO

MEGJELENT A FILMLEXIKON

Szerkesztették:
CASTIGLIONE HENRIK és
SZÉKELY SÁNDOR

TARTALMA:

TECHNIKA
FEJLŐDÉSTÖRTÉNET
KULTURÁLIS ÉRTÉK
GYÁRTÁS
IPAR
KERESKEDELEM
FORGALOM
SZINHÁZAK
ROKONAGAZATOK
GAZDASÁGI JENETŐSÉG
KESKENY FILM
NYERS FILM
LABORATÓRIUM
JOGSZABÁLYOK
JOGSZOKÁSOK
GYÁRTÓK
ÍRÓK
RENDEZŐK
SZÍNÉSZEK
TECHNIKUSOK
KERESKEDŐK
KÖLCSÖNZÖK
DRAMATURGOK
MOZISOK
HATÓSÁGOK
ÉRDEKKÉPVISELETEK
A FILM ÉS A MOZI TARSADALMA
AZ ÚTTÖRŐK IDEJÉTŐL
A MAI NAPIG (ÉLETRAJZOK)

ÁRA:
30
PENGŐ

Megrendelhető a FILMLEXIKON kiadóhivatalában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 8. III. Tel.: 222-618.

A magyar film eseménye!

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

III. ÉVFOLYAM 46. SZÁM.
BUDAPEST, 1941. NOVEMBER 17.

Megjelenik minden hétfőn

Főszerkesztő:

ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:

VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Bajza-utca 18.

Telefon: 220—855, 422—961

Postatakarékpénztári
csekk számla száma: 15.410

Kiadótulajdonos:

*** Színművészeti és Filmművészeti
Kamara**

Felelős kiadó:

Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:

Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:

egy évre 30 pengő
fél „ 16 pengő

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán-körút 15

Telefon: 146—346

Lakás: XI., Fürj-utca 4. T.: 257—036

VÁCZI DEZSŐ

Iroda: VIII., Sándor-tér 3. T.: 144—424,

144—425

Lakas: VIII., Üllői-út 42. T.: 136—386

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában

Felelős üzemvezető: **Schmaller János.**

Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 14.

Telefon: 144—422, 144—423

TARTALOM:

A film a szőnyegen	1
A kultuszminiszter válaszolt a magyar filmet ért támadásokra a Képviselőházban	2
Az Országos Magyar Mozgóképipari Egyesület megalapítása és működése: <i>Pogány Frigyes dr.</i>	3
Válasz Mezey Károly améta-cikkeire: <i>Erdélyi István dr.</i>	4
Külföld	5
Mozi:	
Túlzások: <i>v. M. P.</i>	6
Uj filmek:	
Egy szív regénye	7
Az Agyalvár börtöne	7
Premierfilmszínházak műsora	7
Hírek	8
Lapszemle	8
Híradók	III
Nyilttér	III
Hirdetők:	
Hunnia	I
Filmlexion	II
Szokolay	2
MMOE	6
Molnár	8
Aglia	III

A film a szőnyegen

Az utóbbi időben mind több hozzászólást hallottunk és olvastunk a magyar film problémáiról. Egyre erősebb vita fejlődött ki, nem a szakma körén belül, hanem a napilapok hasábjain a nagy nyilvánosság előtt, sőt felszólalások hangzottak el a képviselőházban is. Támadás támadást követett. Rengeteg hibát fedeztek fel és mint ilyenkor történni szokott, keresték a „bűnösöket” is. Aztán különböző „megoldásokat” javasoltak az „elvélyedett” magyar film helyes útra terelésére.

Olvastunk hozzáértő, tárgyilagos, a magyar film szeretetéből fakadó, jóindulatú bírálatokat is, de, sajnos, találkoztunk nem egyszer megdöbbentően szerénytelen írásokkal is, amelyekből kénytelenek voltunk megállapítani, hogy az illetőknek vajmi kevés fogalmuk lehet a magyar filmgyártásról. Napvilágot láttak azután a filmszakmát irányító hivatalos helyek egyik-másik vezetője ellen intézett nem mindig stílusos kirohanások is.

A MAGYAR FILM-nek, — mint a szakma hivatalos lapjának, amely közvetlen közelről látja és, azt hisszük, elég jól ismeri is a szakma problémáit az országos jelentőségű kulturális kérdésektől egészen a legapróbb ügyes-bajos dolgokig, — természetesen kezdettől fogva meg volt az álláspontja a fentvázolt vitában, nem tartotta ildomosnak azonban, hogy az abba belekevert illetékes tényezők előtt nyilatkozzék. A napokban azután a legilletékesebb fórum válaszolt. A képviselőházban a vallás- és közoktatásügyi miniszter szögezte le álláspontját, amelyet lapunk más helyén ismertetünk.

Jóleső érzéssel hallottuk a magyar film leghivatottabb őrhelyéről jövő szavakat. Bár a vallás- és közoktatásügyi miniszter a költségvetési vita keretében nem válaszolhatott mindarra, ami hetek óta elhangzott és íródott a magyar filmről, azokra a kérdésekre mindenesetre feleletet adott, amelyekben a már-már elfajuló vita kicsücsösödött: lezárta az ügyet abban a konkrét esetben, amely a vihart annakidején kirobbantotta és megvédte a magyar filméletnek azt a hivatalos irányítóját, akit a cikksorozat egy része céltáblául kiszemelt.

Ezzel tulajdonképpen be is fejeződött ez a kérdés. Arra azonban mégis kötelességünknek érezzük újból rámutatni, hogy távolról sem jutott volna idáig az ügy, ha a hozzászólók közül azok, akik nem értenek a filmhez vagy nem ismerik a szakmát, kicsit előre tájékozódtak volna. Akkor nem fordulhatott volna elő, hogy olyan hivatalos vezetőtől akarják megmenteni a szakmát, akinek fáradságot nem ismerő munkásságát, bürokráciamentes ügyintézés módját és szaktudását a szakma elismeri, megbecsüli és akit még a miniszter nyilatkozata előtt a magyar gyártók egyöntetűen írásban biztosítottak bizalmukról.

Tudjuk jól, hogy a jogos és helyes bírálat minden ügynek használ. Szívesen látjuk a filmművészettel szemben is. A mostoha viszonyok között fejlődött magyar filmnek még nagy utat kell megtennie, ha azt akarjuk, hogy sikerrel állja meg helyét mindenütt a nemzetközi versenyben. Ebben a fejlődésben sokat segíthet a helyes kritika józan meglátása. Az ilyen szellemen és tárgyi tudással írott bírálatoknak szükségességét teljes mértékben elismerjük és megköszönjük a hasznos észrevételeket. Annál jobban elítéljük azonban azokat a hozzászólásokat, amelyek kellő önkritika és hozzáértés nélkül láttak napvilágot, vagy éppen személyes támadás céljából készültek.

Teljesen tisztában vagyunk másrészt azzal is, hogy a szakemberek és a filmmel foglalkozók között sok a filmrajongó, akik tárgyi ismereteik ellenére is elvakultak, sőt, még ha észreveszik is a hibákat, elnézik azokat. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy Magyarországon csak azért indulhatott el és fejlődhetett a mai fokra gyártásunk, mert mindig voltak filmrajongók, akik akkor is vakon hittek a magyar filmben, amikor nálunk sokkal kedvezőbb viszonyok között élő országokban filmgyártásra gondolni sem mertek. Meggyőződésünk szerint a jövőben is elsősorban a filmrajongók fogják előbbrevinni a filmműzsa szekerét. Ehhez a munkához kérjük a hozzáértő bírálat értékes segítségét.

A kultuszminiszter válasza a magyar filmet ért támadásokra a Képviseelőházban

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium költségvetésének tárgyalása alkalmával több képviselő foglalkozott a filmügyekkel is. A felszólalások közül Donáth György, Meskó Zoltán és Palló Imre országgyűlési képviselő beszédeknek vonatkozott részét az alábbiakban ismertetjük, valamint közülük Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter választát.

DONÁTH GYÖRGY:

Donáth György felszólalásában a magyar filmről a következőkben emlékezett meg:

Az iskolán kívüli népoktatással kapcsolatban két konkrét kérdésre szeretnék rámutatni. Őszintén szólva, nem tudom, hogy ehhez a tárcához tartozik-e vagy sem, mert olyan témák, amelyek sok tárcához tartoznak és éppen ezért meglehetősen gazdátlanok. Az egyik a film, ha az iskolánál a kultuszminiszter úr vezetésével meg tudjuk valósítani azt, hogy az egész kultúra-ügy, az egész nevelésügy magyar és európai legyen, azt hiszem, a legszerényebb kívánság, ha ezt kérjük a filmtől is. Ha azt mondtam, hogy a kultuszkommissziónak feladata a magyar nemzet fennmaradása érdekében az igazán magyar szellemi javaknak felkutatása, ezeknek megőrzése és elterjesztése, akkor azt hiszem, nem szerénytelen kívánság, ha ezt szinte parancsszerűen követelik a magyar filmtől is. Nem arrogálok magamnak, hogy szakember volnék ezekben a kérdésekben. Nem is mint szakember akarok itt felszólalni, hanem mint közönség, amely nemcsak szórakozni, hanem üdülni és lélekben felemelkedni akar s ezt a felemelkedést nem minden esetben tudjuk megtalálni. Kitűnő filmeket is látunk néha. Természetesen én nagyon szeretném, ha a kultuszminiszter úr megtalálná a megoldás módját abban a kérdésben, amely most már az utóbbi időben szinte kínos és kényelmetlen hírlapi polémiákká is fajult, — személyeket is támadtak — személyes kérdés lett belőle, a sajtó is foglalkozott vele, eljutott a visszhangja külföldre is és így tovább. Nem akarok túlságosan a részletekbe menni és nem akarok neveket emlegetni, de már csak azért is különös érdeklődéssel foglalkozom ezzel a kérdéssel, mert egyfelől kétségtelenül óriási szerepe van a filmnek a magyar iskolán kívüli népművelésben és általában a magyar nemzetnevelésben, másfelől azonban a film külföldre is eljut és nem utolsósorban szolgál mérőeszközzel a magyar kultúra megítélésére is.

MESKÓ ZOLTÁN:

Meskó Zoltán beszédében a magyar filmre vonatkozóan a következőket mondotta:

T. Képviseelőház! A mozikat óhajtanám szóvátni, nekem ez a vesszőparipám. Tréfásan megjegyezte az egyik elnök úr, hogy ezt a műsort már nagyon ismeri. Ezt a műsort én napirenden tartom, mert ez a műsor magyar ember részére sohasem lehet unalmas, mert akinek ez a műsor nem tetszik, az megtagadja magyarságát. A mozik műsoráról beszélek: azt látom, hogy itt még mindig egy kifémített ízlés uralkodik a moziképek gyártói és kigondolói részéről, hiányoznak a történelmi, a magyar hősiességet

szimbolizáló darabok, ehelyett házassági háromszögekkel jönnek elő. Jó népies és történelmi darabokra van szüksége a falunak. Ha ma az ember lelkesülni akar, akkor kénytelen egy idegentárgyú mozidarabot megnézni, kénytelen idegen nemzetek hősiességét és virtusát nézni, hogy az ember mint magyar ember az önértétét kissé megerősítse. Tessék bele nyulni ebbe az üzleti vállalkozásba. Az olasz nemzetnek nagy fia, Mussolini, aki a maga országát talpraállította, egyik napról a másikra az utcákon eltűntette az idegen neveket a cégtáblákról. Én holnap a belügyminiszter úrnak ugyanazt el fogom mondani, tehát a műsor holnap megint ugyanaz lesz, de remélem, utoljára, — hogy miért vannak még mindig ezek a nevek? A magyar ki sem tudja mondani, hogy Pálász-e vagy Palace, Pfonksz-e vagy Fönksz, vagy nem tudom micsoda, és nem tudjuk elérni, hogy ezek végre magyar neveket kapjanak. Pedig az egész nem kerül egy rendeletbe sem, nem kerül semmibe, csak egy kis magyar jóérzésbe, csak egy kis meghallgatásba, mert ha az a miniszteri segédtitkár, vagy gyakornok telefonon leadná annak a mozielőnöknek, hogy a miniszter úr úgy gondolta, mégis szebb lenne, ha Budapest utcáin nem Olimpiák, Broadwayok, Savoyok és nem tudom mik lennének és csúfítandó a várost, hanem jó magyar nevek, hogy ezáltal dokumentáljuk, hogy a magyar fővárosban és nem egy kozmopolita helyen vagyunk ezek máról-holnapra saját kezükkel jesternek át a cégtáblákat. De látjuk a nagy nemtörődömséget, látjuk, hogy a magyar nyelv hekuba, s

hiába állok itt fel, hogy ezt szóvátegyem. Szégyenlem is, hogy a magyar képviseelőházban egy magyar képviselőnek ezt annyiszor kell szóvátennie. Pedig szavazás alá merném bocsátani ezt a kérdést ebben a házban és meg vagyok szentül győződve, hogy egyhangúlag megszavaznák, hogy huszonnégy óra alatt tünjenek el ezek az idegen nevek. Nem kérek semmi mást, csak ezt.

PALLÓ IMRE:

Palló Imre az alábbiakat mondotta a filmről:

T. Ház! Szólnom kell még a filmpolitikánkról is, amely szoros részese a kultúrpolitikának. A költségvetésben nincs erre tétel. Az iparügyi tárcánál van száz-ezer pengő felvéve és a filmpalából jár bizonyos összeg. Kérdem, miért nincs beállítva itt egy bizonyos összeg. Sajnálatos, hogy a belügyi tárca foglalkozik ezzel a legfontosabb kultúrproblémával, pedig az elsősorban kultuskérdés, Az állami színházak költségvetésére felvetek majdnem négymillió pengőt, ezzel szemben a film támogatására semmit sem vettek fel. (Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter: Háromszázötvenezer pengőt vettünk fel.) Az nem sok, én meg sem említeném.

T. Ház! A vidéki színházat támogatására 155.000 pengőt vettek fel, pedig a vidéki színházakat ma már nagymértékben a film helyettesíti, különösen a hangosfilm óta, hiszen a hangos film nagyobb kultúr munkát végez, mint a néma film, a nyelv tekintetében is. Kérjük a miniszter urat, hogy ismerve az ő erős kezét, a minisztertanácsban verekedje ki magának az egész filmkérdést, ne engedje azt, hogy a belügyminisztérium kultúrkérdésben legelsőbb hatósága legyen a kultuszminisztériumnak. A film revelő vagy rontó hatása felbecsülhetetlen. Nagyon érdekes kérdés volna taglálni, hogyan születik meg nálunk a film. Röviden rá akarok mutatni arra, hogyha megszületik a szűz, az a bizonyos szövegkötény, a Nemzeti Filmbizottság, — mely kultuszbizottság — és akkor ellenőrzik, hogy az megfelel-e a forgatókönyvnek, ha igen, akkor megkapja a második tanúsítványt. Ezután a film elkezd vándorolni. Eljut az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottsághoz, amelyben aztán már mindenki benne van. Benne van a miniszterelnökség, a belügyminisztérium, az iparügyi minisztérium, a kereskedelemügyi minisztérium, a kultuszminisztérium, a honvédelmi minisztérium és néhány ki-nevezett ember.

Előfordul, hogy a cenzura mindezek után betiltja a filmet. Akkor a film felmegy a belügyminiszter úrhoz és ő azt vagy jóváhagyja, vagy sem.

Egy film elkészítése 200—300.000 pengőbe kerül, a film elkészítésére tehát senkisémm vállalkozik, mert hiszen azt a végén betilthatják és elvész a befektetett összeg. Ezért csak hazárdörök vállalkoznak, ami szintén drágítja a filmet. Viszont az is elkérdezhető, hogy ilyen kérdésben, amely kifejezetten kultúrpolitikai jellegű, a Kultuszminisztérium felette áll a belügyminisztériumnak.

Nem akarok rámutatni néhány filmbotránnyra, mint amilyen például a „Lángok” botránny volt, nem akarok rámutatni

Az első magyar
kémfilm

A titokzatos idegen

Irta: KÜRTHY GYÖRGY

Zene: LÁSZLÓ SÁNDOR

Főszereplők:

URAY TIVADAR, MIHÁLYFI BÉLA,
BILICSI TIVADAR, VÁRKONYI ZOLTÁN,
SZOMBATHELYI BLANKA,
KÜRTHY GYÖRGY, GÖZON GYULA,
PUSKÁS TIBOR

A cserkészleleményesség és bátorság igazi dokumentuma

ÚJ KÓPIA

Kötéseket a beérkezés sorrendjében fogadunk el

Forgalomba hozza:

Szokolay Film

Tuchtenné Szokolay Irma

Budapest, VII., Dohány-u. 58. féle.

más selejtes filmekre, de azt szeretném — és kérem is a miniszter urat, hasson oda, — hogy a filmügyek intézése az ő kezébe kerüljön, ő legyen az a bizonyos primhegedűs, aki ezeknek az ügyeknek az intézésében vezet.

HÓMAN BALINT:

A felszólalásokra Hóman Báalint válas- és közoktatásügyi miniszter a következőkben foglalta össze válaszát.

Őszinte örömmel közöltük a válas- és közoktatásügyi miniszternek rövidre fogott, találó szavait, azzal a meggyőződéssel, hogy a szakma minden tagját megnyugvással tölti el és mindenkinek fokozott munkakedvet nyújt a magyar filmügyek lefelfedőbb órhelyéről elhangzott állásfoglalás.

A filmügyekkel kapcsolatban itt elhangzottakat meg fogom szívlelni.

Meltoztatott a filmkérdés tekintetében szövegeket, hogy egyes lapokban támadások jelentek meg a filmpolitika helytelensége miatt és a filmigazgatás irányító közegeit teszik felelőssé egy rosszul sikerült filmért. Én mint miniszter, mindig vállalni szoktam a felelőséget tisztviselőimért és elhibázott és helytelen eljárásnak tartom, amikor bárhol — akár napilapban, akár képviselőházban, akár másutt — a tisztviselőket

közvetlenül támadják, tessék a felelős minisztert támadni. Helyt állok, nagy köszönettel fogom venni és válaszolni fogok.

Ami már most a konkrét ügyet illeti: Balogh László miniszteri osztálytanácsos, aki buzgó vezetője a miniszteri-umban a filmesztálynak, felelőssé kívánja tenni az egyik napilap cikk-sorozatában azért, hogy a velencei filmversenyre kivitt filmek közül az egyik, a „Lángok” című nem részesült a kívánt fogadtatásban, állítólag visszatétést keltett. Erre vonatkozólag csupán annyit jegyzek meg, hogy a filmversenyre kiküldendő filmeket nem Balogh László válogatja ki, hanem az Országos Nemzeti Filmbizottság. E bizottság ülésin foglalkozott a kiválogatással és úgy döntött, hogy három filmet visz ki, három film közül kettőnek szép sikere volt, a harmadik nem sikerült, ami végre nem olyan katasztrófa, hogy azért országos botrányról kell beszélni. Valamely filmnek a külföldi sikere egyébként igen sok körülményen fordul meg. Balogh Lászlót tehát ezért az intézkedésért nem lehet személyében felelőssé tenni és felelőségre venni. Azt a miniszter fogja megállapítani és megfelelően fog intézkedni.

akkor még nem volt jogi akadály, az így teremtett helyzet fonáksága azonban mégis megérlelte azt a szándékot, hogy a filmkölcsönzés rendjét a mozisokkal egyetértésben szabályozzák s ebből a célból már 1915 áprilisában tárgyalnak velük, augusztusában pedig elhatározzák a kollektív szerződésnek olyan revízióját, amelyet amazok is elfogadhatnak. A tárgyalás nem egyharmar vezetvén eredményre, 1916. februárjában a kölcsönzők egy konkrét kérdésben megint kénytelenek egyoldalúan határozni, kimondván, hogy a vasárnap kivételével nem adnak többé filmet egy, hanem csak legalább két napi játszásra. (Ez is mutatja, mily nagy volt addig a filmbőség, amely csak a világháború második esztendejében kezdett szűkülni.)

1917 áprilisában az OMME elnöke végre megállapítja egyik cikkében, hogy a „kölcsönző és a mozis viszonya konszolidálódott s már nincsenek érdekellentétek.” (Ide ugyan bátran kérdőjelet tehetnénk). A filmkölcsönzési és filmszállítási feltételeket (az u. n. „szokványok”-at) ugyanis mind a két egyesület az OMME és a Magyar Kinetografusok Országos Szövetsége elfogadta. 1919 januárjában megállapodnak abban is, hogy a két Egyesület tagjai az Egyesületeken kívül állókkal nem köthetnek ügyletet. (Amint látjuk, egyáltalában nem újdonság tehát a pár hónappal ezelőtt megkötött keretmegállapodásnak hasonló rendelkezése s kétségtelen, hogy e rendelkezés nélkül a szakmai rend és tisztesség pium desiderium marad.) Jellemző mégis, hogy 1920 november havában 22 filmkölcsönzőnek meg kellett állapodnia abban, hogy az elrendelendő filmszállítási tilalmat kötelezően elismerik és (erre egyetemlegesen felelőséget vállalnak, az Egyesületből való kizárás terhe mellett. Bizonyítja ez, hogy a „szokványok” nem volt tabu, aminthogy az 1921 július 13-iki rendkívüli közgyűlésen a „filmbérleti és filmszállítási feltételek 11 év óta vajudó ügye” megint rendezés tárgya. El is fogadják. (A szakmai bíróságra vonatkozó pontjával együtt!)

Két hónappal később mgint panaszok merülnek fel, hogy egyesek túlteszik magukat a „szokványok” rendelkezéseiben („trösztyszerű kötések”) s megtorlást követelnek, röviddel ezután pedig a belügyminiszter elrendeli a filmbérleti és filmszállítási feltételek felterjesztését. Ehhez jött a mozisok szövetségének az általános mozirevizió követelvényében történt feloszlása s így az évtizedes vajudas után megszületett egyesületközi szakmai rendezés helyébe megint a kölcsönzők egyoldalú rendszabályai léptek.

A következő év májusában megújulnak a régi panaszok (nincs szankció!), egyoldalulag ismét elhatározzák a kölcsönzők a szokványos fenntartását s egyúttal egységes szerződésblankettát állapítanak meg. (Valutaklauzulával). Ekkor már folyik az érintkezés a közben megalakult új moziérdeklők képviselőivel: a Magyar Mozgóképezemengedélyesek Országos Egyesületével. Ennek eredménye a „Filmbérleti és filmszállítási feltételek” újból való életbeléptetése, sőt 1923. végén a Szakmaközi Döntőbíróság életelhívása is. Nemsokára kiderült azonban, hogy a szokvá-

Az Országos Magyar Mozgóképi- ipari Egyesület megalapítása és működése

írta:

POGANY FRIGYES dr.

ny. h. államtitkár, az OMME elnöke.

Kollektív szerződések és szakmai szokványok

(Folytatás)

A tagok közötti ellentétek elsímításánál is többször foglalkoztatta a vezetőséget és a választmányt az egyes mozitulajdonosokkal, illetőleg egyes bizonyos csoportjaival való, szinte meg nem szűnő küzdelme és még többször a különböző hatóságok rendelkezései és intézkedései ellen vívott — mondhatni sziszifuszi, mert a legtöbbször siker nélküli — harc. Ezeket a küzdelmeket, törekvéseket és ezek eredményeit, valamint az OMME munkásságának egyéb területeit az alábbiakban tárgyaik és céljaik szerint csoportosítva külön pontokban ismertetem.

A mozgóképszínházak tulajdonosai és a filmkölcsönzők között igen-igen nehezen nyert teret az egymásra utaltság érzete. Nem üzletfélnek, hanem kizsákmányoló ellenfélnek tekintette sokszor egyik a másikat. Nem egyszer súlyos károsodás érte a kölcsönzőket egyes mozik részéről s ilyen tapasztalatok, továbbá egyes mozisok összejárási s a monopóliumhelyzetek túlzott kihasználása arra készítette a jobb belátásukat, hogy a két fél közötti viszonyt s a filmkölcsönzés módját vagy egyoldalúan, vagy a két Egyesület közötti meg-

állapodásokkal: kollektív szerződésekkel, majd az u. n. „szokványok”-kal: a filmbérleti és filmszállítási feltételek kötelező rendjével szabályozzák. Bármennyire szép és üdvös gondolat volt is azonban az üzletkötéseknek, a filmek kihelyezésének, szállításának, kezelésének, játszásának, biztosításának, a bérek fizetésének s az ezekkel összefüggő egyéb kérdéseknek ilyen szabályozása, mindig akadnak olyanok, akik sokallották a másik félnek tett engedményeket, perhorreszkáltak a kereskedelmi szabadságkorlátozását s vagy nem voltak hajlandók magukat az így statuált rendnek és szabályzatnak alávetni, vagy pedig nem tartották meg a szabályokat. S hiába voltak a szankciók, a filmkötési és filmszállítási tilalmak (paritások tilalmi és monopolbizottsági határozatok, illetőleg szakmaközi döntőbírósági ítéletek alapján), az elégedetlenkedőknek többször is sikerült ezt a rendszert felborítaniok s a közelmúltban megkötött ilyen megállapodásnak, az u. n. „keretmegállapodás”-nak is vannak a kölcsönzők között helytelenítői, akik továbbra is szabadkezvet szeretnének biztosítani maguknak üzletkötéseikben.

Az első ilyen kollektív szerződést a filmkölcsönzők már 1912-ben az OMME megalapításának évében kötötték meg egy évadra s 1913. november havában annak megújítására 4 tagú bizottságot küldötték ki. Tető alá is hozták s az 1914—15. évadra is megújították, ezt azonban a Pathé-cég már nem írta alá. Kartell törvény (nem létében az ilyen egyoldalú szerződésnek (összejárásnak)

MOZIGÉPÉSZ-ÜGYEKBN

a t. mozitulajdonosok rendelkezésére áll a

Turul Szépművés. B. E. Vetítőörzse
IV., Szarka-u. 2. Tel.: 186—050.

ELADÓ MOZI

300 személyes, újonnan felszerelt, járási székhelyen fekvő, balatonvidéki mozi — gazdasági elfoglaltság miatt — szabad kézből eladó.
Érdeklődni lehet:

Krokovics Gyula, Somogy nagybajom

nyok megint revideálásra szorulnak. A revíziós tárgyalások meg is indulnak, de el is húzódnak — csekély négy esztendőig, — amikor végre 1928. febr. 15-én új szöveggel hatályba lépnek (a szakmai bíróság eljárás szabályainak revíziója már 10 hónappal előbb befejeződött) s az ez évi májusi közgyűlés megállapítja, hogy a *Filmbérleti és szállítási feltételek* a szakma alkotmánya, a szakmai rend biztosítója. Semmiféle alkotmány sem kövesedik meg azonban örök időkre, legkevésbé — amint látható — a filmszakmáé. 1928-ben megint „revideálnak” a kiküldöttetek a hangosfilm megjelenésével kapcsolatban és 1932. december 6-án íme megint „jelentős esemény a *Filmbérleti és filmszállítási feltételek* megalkotása.”

Ha ez jelentős esemény volt, nem kevésbé jelentős volt persze a szokványok megismétlődött kátyúba jutása, amint azt az 1935. január 6-án tartott közgyűlés megállapította. A megjelenítő elsőhetes mozgóképszínházak ugyanis kivonultak a MMOE-ből, az „eredményes együttműködés megszűnt, ádáz harc”.

Hat hónappal később, amerikai képviselők indítványára, megint csak összeültek a bizottságok (2—2 tag, 1—1 ügyész és *Taubinger Zoltán dr.*, mint „öntő”), s ugyanez év augusztus 1-én ismét életbe léptek a szokványok, de már csak csonkán, miután az elsőhetes mozik kivételülása miatt egyéb rendelkezések hatálybalépése a következő évad elejére tervezetett. Erre azonban nem kerülhetett már a sor, mert az OMME felfogása szerint az 1936 májusi miniszteri rendeletek a megállapodást tárgyalanná tették s az OMME a keretmegállapodást fel is mondta, csupán a paritásos bizottságok fenntartására vetvén súlyt. A MMOE ebbe persze nem ment bele s így ezek is megszűntek s helyükbe az OMME egyoldalúan kreált bizottságai léptek.

1939-ben a két Egyesület vezetői *dr. Benes Zoltánnak*, a MMOE új elnökének szorgalmazására újból felvették az elejtett fonalat, tette azonban szándékuk csak 1941. nyarán vált, amikor a tavasszal kiküldött bizottságok körültkintő, fáradságos, de kölcsönös jóakarattal végzett munkájának eredményeként a legújabb keretmegállapodást a két Egyesület magáévá tette s életbeléptetését július 1-ére el is határozta.

Talán túlzott részletességgel és hosszadalmasan foglalkoztam a fentiekben ezzel a kérdéssel. Azért tettem ezt, mert ennek a kérdésnek a részletes megvilágítása nagyon jellemző képet ad a filmszakma életéről és rejtelméről. A hosszadalmas ismertetés azonban bizonyítéka annak is, hogy a szakma belátó és jószándékú emberei szinte állandó s valóságos heroikus küzdelmet vívtak a szakmai tisztességet és békét biztosító rend megteremtéséért s hogy nem a szakmai vezetőkön múlt ennek oly gyakori, mondhatnók: mindenkor felborítása. Szabályozó rendszer nélkül pedig csak szabadság és khaosz van. S szinte érthetetlen, miért nem kapnak a hatóságok azon, hogy a szakma önmagát megrendszabályozza, miért nem segítik ebben a jóindulatú vezetőket, ahelyett, hogy akadályokat gördítenek útjukba. Ha közérdekű kívánságai, kikötéseik vannak, a szakma készséggel fogja azok teljesítésének lehetőségeit megteremteni, de minden kérdést hatóságilag rendezni, azokat is, amelyeket a szakma maga is képes és hajlandó megfelelően szabályozni, nem lehet államrezen.

(Folytatjuk)

Válasz Mezey Károly améta-cikkeire

Írta: ERDELYI ISTVAN dr.

A MAGYAR FILM folyó évi október 13-i számában *A megyei városokban működő kis-mozikot a tönk szélére jutottak a filmesek 45%-os amétakövetelése és e hó 10-i számában Miért nem fizethet 40—45% amétát a vidéki kisvárosi mozi cím* alatt érdekes cikkeket jelentek meg, amelyek azonban alkalmasak arra, hogy zavart támaszjanak a magyar filmkölcsönző vállalatok működésének és a vidéki mozgósínházak valódi helyzetének megítélés tekintetében. Minthogy nagy meglepetésemre a sok magyar filmkölcsönző-vállalkozó közül egy sem akadt, aki *Mezey Károly d.-nak* a mezőtúri *Mészáros mozgó* engedélyesének kétségtelenül figyelemreméltó cikkeire reflektált volna, kénytelen vagyok magam válaszolni annak ellenére, hogy én magam életem nagyobbik részét mint mozgósínházi-vállalkozó töltöttem el és így a hazai kis mozgósínházak ilyen „egzisztenciális” jellegű kérdésében nem esik jól a mozgósínházi érdekeket egyoldalúan képviselő állásponttal polemizálnom.

Mindenesetre két dolgot szeretnék általánoságban megállapítani, mieelőtt *Mezey Károly dr.* érdemi fejtegetésére és statisztikai kimutatására kitérnék.

1. A világon mindenhol az árak kialakulását a kereslet és a kínálat aránya szabja meg és ebből a szempontból hazánk legtöbb kis városa, köztük Mezőtúr is abban a rendkívül előnyös helyzetben van, hogy konkurrencia mentesen dolgozik és így a gazdasági versenyben az előnyösebb oldalon áll.

2. Megállapítom, hogy a hazai filmkölcsönző vállalkozók semmiféle olyan kartell, vagy más egymásközötti megállapodást nem létesítettek, amelyekkel egymás kezét megkötötték volna a magyar filmkölcsönzési szakszervezetek megállapításánál. A kölcsönj-kulcsot az élet alakította ki úgy nálunk, mint külföldön és a kölcsönző vállalatok mindössze annyit tesznek, hogy a gazdasági élet által mindenhol akceptált százalékos feltételeket kívánják életbeléptetni azokon a helyeken is, ahol a részesei játszás rendszere még csak most kerül bevezetésre.

Egyebekben *Mezey Károly dr.* nyilvános panaszkodása szinte egyedül áll szakmánk történetében. Szakmánk jól funkcionáló gazdasági szervezete eddig ugyanis mindenkor ki tudta alakítani önmagától is azokat a feltételeket, amelyek mellett az eladó és a vevő érdekeltég megtalálta a maga boldogulását és nem volt szükség a *Mezey Károly dr.* cikkeihez hasonló „segélykiáltás”-szerű akciókra. A jelen esetben annál is inkább nincs szükség ilyesmire, minthogy a cikk írója maga is tagja a *Magyar Mozgóképzemengedélyesek Országos Egyesületének*, mint ahogy azok a filmvállalatok, amelyek ellen panaszt tesz, ugyancsak tagjai az *Országos Magyar Mozgóképipari Egyesületnek*. Márpedig ez a két Egyesület éppen ez év folyamán kötött a tagjaira nézve kötelező erővel olyan megállapodást, amely szerint a bármelyik oldalról felmerülő és az árak kialakulásánál mutatózó — akár tájékoztatásból, akár pedig rosszindulatból származó — túlkövetelésekkel szemben a gyengébbik félnek védelmet nyújt. — Az említett megállapodás 28. §-a egy árszabályozó bizottságot létesített, amelyik felerészben moztulajdonosokból, felerészben pedig filmkölcsönző-tulajdonosokból áll és ennek a bizottságnak feladata közbe-

lépni a *Mezey Károly dr.* cikkeiben sérelmezett esetben is. Erre vonatkozóan a kérdéses *Keretmegállapodás* ugyanis a következőket tartalmazza: „OMME taggal szemben helye lehet árszabályozási eljárásnak akkor, ha valamely filmkölcsönző cég, vagy cégek a lekötendő filmek kölcsöndíja tekintetében oly súlyos feltételeket akarnak szabni valamely mozgósínházzal, illetve mozgósínházakkal szemben, amely kölcsönjüket meghaladják a kérdéses mozgósínházak teherbíróképességét.”

A fentiekben előrebocsátott és bizonyára vitán felül álló megállapítások talán elegendők is lennének *Mezey Károly dr.* előterjesztett panaszának elbírálásához; azonban elképzelem, hogy az említett cikkeket elkerülhettek szakmánk ügyeit intéző legfőbb felügyeleti hatóságaink kezébe is, ahol is az egyoldalú információk kétségtelenül alkalmasak arra, hogy gyanút ébresztsenek azok ellen a magyar filmgyártók és filmkölcsönzők ellen, akiknek életbevágóan fontos kérdéseit az évenként szokásos rendeletekben rendszerint úgyis agyon szokták szabályozni. Éppen ezért megpróbálom a két cikket érdemben is megválaszolni.

A cikkek szerint a filmkölcsönzők a belügyminiszter által engedélyezett maximális 45%-os részeseidést követelik a vidéki kis mozgósínházaktól minden magyar filmért; pedig ezt ezek a mozgósínházak nem bírnák fizetni. Tájékoztatásul el kell mondani, hogy a magyar filmek szokásos kölcsönjait 35—45% között mozognak és pedig 40—45% között az első játszási joggal játszó mozgósínházaknál; amíg a konkurrenciák után játszó, vagy saját maguk után reprimt játszó mozgósínházaknál 35—40% között alakultak ki az árak. Az említett határokat túllépni a szerződéses megkötésénél nem igen szokták. A mozgósínházak túlnyomórésze ezek szerint a feltételek szerint játssza a magyar filmeket és egyáltalán nem lehet mondani, hogy ezek miatt a feltételek miatt akár csak egyetlen mozgósínház is tönkrement volna, vagy bármiféle jele mutatkozna annak, hogy ilyen százalékos kölcsönjüket mellett a hazai mozgósínházak, vagy azok egyik kategóriájára végpusztulásra lenne ítélve. Ha mégis akadna olyan mozgósínház, amelyeknek sajátos körülményei annyira eltérnek a ma kötelező amétára játszó közel 300 hazai mozgósínház körülményeitől, hogy a fenti — évtizedek folyamán kialakult — százalékos kölcsönjüket keretén túl kellene menni és egy speciális százalékos kulcsot kellene megállapítani, úgy a fentiekben említett szakmai árszabályozó bizottság bizonyára teljesíteni köteletségét és megállapítana azokat a százalékos határokat, amelyeket az ilyen különleges körülmények között élő mozgósínház részére tartoznak a filmkölcsönzők biztosítani.

Azonban éppen a *Mezey Károly dr.* által közölt adatok erősítenek meg engem abban a véleményben, hogy még a mezőtúri *Mészáros mozgó* esetében sem lesz szükség az évtizedek óta kialakult százalékos kölcsönj-kulcsok határait megváltoztatni.

Ezt a meggyőződésemet a következőkre alapítom:

1. A mozgósínházak mult évi forgalma az adók levonása után *Mezey Károly dr.* összeállítására szerint kerek számban 50.000.— pengőt tett ki. Eh-

hez az összeghez viszonyítva a mozgósínháznak helyesen felszámolt fix rezsitételei (és pedig: reklámköltségek, filmszállítás, rendőrségi-ügyelet, fűtés, világítás, házbér, zenejogdíj, biztosítási díjkereslet és vigalmiadó, belépőjegy-számlák, felszerelés és karbantartás, hangos felszerelés pótlása és karbantartása, stb. stb.) összesen a — Mezey doktor szerint — bruttó bevétel 35,9%-át tették ki. Vagyis film-kölcsöndijra, személyzeti költségekre és a vállalkozói haszonrészesedésre összesen 64,1% maradt. Minthogy a mozgósínház a külföldi filmeket továbbra is alacsony fix kölcsöndij mellett játssza, ami a szakmával közölt kimutatás szerint az adókkal csökkentett bruttó bevételnek átlagosan 22%-t teszi ki, tehát az 1 év alatt bemutatásra kerülő körülbelül 100 film közül 60—65 filmet mutat be a színház 22%-os kölcsöndij mellett, míg 30—35 filmet (magyar filmeket) kell játszania 40—45% közötti kölcsöndij mellett, ami évi átlagban semmiesetre sem fog többet kitenni, mint 32—35%-os átlagos kölcsöndiját. Vagyis még a tavalyival megegyező bevételek mellett is marad az engedélyes vállalkozónak személyzetre és berendezési-tárgyak pótlására (a karbantartás már a fix rezsitételek között szerepel) összesen körülbelül 30—33%. Ha meggondoljuk, hogy a mezőtúri Mészáros mozgóhoz hasonló mozgósínházi üzemek, ahol rendszerint az engedélyes maga a színház vállalkozója és tényleges vezetője, rendszerint a családból kikerülő pénztárossal dolgozik, így alkalmazottnak mindössze gépészt, rolnizót, (aki egyben plakátragasztó) és 4—5 jegyszedő alkalmazottat tart, (ez utóbbiak a mozi jegyszedést rendszerint mellékfoglalkozásként és majdnem ingyen végzik) a személyzeti költség rendes körülmények között nem tehet ki többet, mint az előbb említett bevételnek 10—13%-át, vagyis az engedélyes vállalkozónak megmarad a bruttó bevételnek 20—25%-a, azaz: 10—12.000.— pengő, ami legalább is normálisnak mondható. Viszont ha az engedélyes azonkívül, hogy házbért fizet és a berendezés karbantartására olyan jelentékeny összeget fordít, mint Mezey Károly dr.

és emellett még a mozgósínház vezetetésére Mezőtúron külön üzemvezetőt is alkalmaz, ez esetben természetesen a nagyon kényelemszerető engedélyesnek jóval kisebb összegű haszonrészesedéssel is be kell érnie.

Mindehhez azonban hozzá kell számítani azt is, hogy a most folyó évadra a múlt év adatai nem nagyon alkalmazhatók. Először, mert köztudomás szerint a mozgósínházak bruttó bevételei a múlt év óta tovább fejlődtek és emelkedtek, másrészt, mert ma már biztosan kalkulálhatnak a mozgósínházak a régtől fogva beigért és a közeli hetekben esedékes 15—20%-os helyáremeléssel is, amely esetben számolni lehet azzal, hogy a mozgósínházak a fenti pontban felsorolt és a korábbi bevételekhez képest 35,9%-ot kitevő fix részeje az új bevételeknek csak kisebb százalékát fogja kitenni és így a filmkölcsöndijaknak és a vállalkozói jövedelemnek megmaradó százalékos részesedés kulcsa emelkedni fog.

Azt hiszem, hogy fentiekkel sikerült az általam is igen nagyrabecsült és egyik legkiválóbb vidéki mozgósínház-vezetőnk, Mezey Károly dr.-t is meggyőzni arról, hogy a szakmában kialakult rendez és kölcsönzési feltételekhez még az ő mozgósínháza is képes alkalmazkodni. Legieljebb a kalkuláció összeállításánál a ceruzát másképpen kell hegyezni és nem kell az évi bevételeknek több, mint 40%-át személyzeti és berendezés pótlására és karbantartása címén felszámítani, mert természetesen ilyen számítás mellett könnyen be lehet bizonyítani azt is, hogy a 2X2 nem 4, hanem esetleg csak 3.

KÜLFÖLD

AMERIKA

Filmzárlat Japán felé

A Motion Picture Daily kábeljelentése szerint az amerikai filmtársaságok elhatározták, hogy az amerikai áruk blokádjára való tekintettel a filmkivitelt Japán felé beszüntetik. Ezek után számolni lehet a filmkapcsolatok teljes megszakadásával, bár az utolsó három év bevételei alapján a japán filmszakma körülbelül 900.000 dollárral tartozik az amerikai filmcégeknek.

ANGLIA

Nyári évad

A londoni Board of Trade legújabb kimutatása szerint július és augusztus hónapban 121 új filmet jelentettek be, köztük 19 angol filmet. A filmek közül 55-öt mutattak be a mozisoknak, kölcsönzőknek és a sajtó képviselőinek. A filmek közül augusztusban 27 meg is jelent.

A filmtanács újjászervezése

A Board of Trade keretében működő Cinematograph Films Council tagjai sorába az amerikai cégek angolai képviselői nevében amerikai tagot is beválasztottak. Ez az első eset, hogy az angol filmtanácsba külföldi tagot is választottak.

FRANCIAORSZÁG

Pagnol balesete

A neves francia gyártót és rendezőt, baleset érte. Felvétel közben a marseil-

lesi műteremben elpattant egy lámpa, amelynek üvegszilánkjai a szemét sebezte meg. Előreláthatólag azonban szeme látását nem veszíti el.

Mozitűz Avignonban

Délfranciaország egyik legnagyobb és legszebb filmpalotája, az 1932-ben épült 1883 személy befogadására alkalmas óriási Capitol mozi a tűz martaléka lett. A kár 15 millió francia frankra rúg, amelyet azonban a biztosító intézet fog megtéríteni. A tűz éjjel ütött ki, úgy hogy emberéletben kár nem esett.

HORVÁTORSZÁG

Filmek eloszlása Horvátországban

Míg Jugoszláviában az amerikai filmek vezettek a korábbi években és a német filmek második helyen állottak, addig az önálló Horvátországban az amerikai és angol filmek bemutatása egyáltalán tilos és bevitelre csak német, olasz, magyar, svéd és spanyol filmek kerülnek. Bár semmiféle korlátozás, vagy kontingentálás eddig még nem történt, szakmai jelentések szerint előreláthatólag az elkövetkező évadban a következőképpen fog megoszlani a filmbehozatal: Németország 100, Olaszország 30, Magyarország 30, Spanyolország 6, Argentína 6, Svédország 3 és Mexikó 5.

MEXIKÓ

Film Bolívról

A legnagyobb mexikói gyártó vállalat történelmi filmet készül forgatni Bolívar Simonról, Venezuela nemzeti hősről. A film előállítás költségeit 1 millió mexikói dollárra, (kb. 200.000 amerikai dollár) iránnyozták elő. A főszerepre a legjobb mexikói színészt kérték fel.

SVAJC

90 leányszereplő

Jacques Feyder svájci filmrendező legközelebbi filmjéhez, amelynek tárgya egy leányintézetben játszódik, 90 lányt keresett apróhirdetés útján 12 és 21 év között. A hirdetésre a kitűzött órában 200-an felül jelentek meg, természetesen telve a reménnyel, hogy őket is felfedezik.

LUISE ULLRICH

a Budapesten tartozkodó Ufa-sztár az „Egy szív regénye” című film női szereplője.

BAKÝ JÓZSEF

az „Egy szív regénye” című Ufa-film Budapesten tartozkodó rendezője.

M O Z I
SZERKESZTI: VITÉZ MORVAY PÁL
A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMEGEDÉLYESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Tűlzások

A zsidótörvény végrehajtása után szakmánkban a dolgok természetes rendje szerint hiánynak kellett bekövetkeznie képzett szakemberekben. Így is volt. Tovább megyek: így is van, annak ellenére, hogy egyes jelenségek ennek az ellenkezőjét látszanak bizonyítani. Ennek egyszerű oka az, hogy az újonnan átképzett, vagy át nem képzett, csak egyszerűen megjelent „szakemberek” nagy tömege lepte el szakmánkat, akik ugyancsak a dolgok természetes rendje következtében még annyi valóságos szakképzettséggel sem rendelkeznek, hogy saját szakértelmük hiányosságával tisztában legyenek. Ellenkezőleg: azt hiszik magukról, hogy született szakemberek, akik régi kartársaiknál már is többet tudnak ezt be is bizonyították, hiszen már az első hónapokban egészen jól boldogulnak. Elfeledkeznek azonban arról, hogy ebben tudásuknál is nagyobb szerepe van a pénzösségnek, a magyar filmgyártás fellendülésének és a különböző rendeleteknek, melyek a mozgósínházak teremtését és berendezését minden befektetés nélkül és jutányosan kezükre juttatták. Ezeknek a fiatal kartársaknak szerencsésük van: tandíjat sem kell fizetniük. A valóban tehetségesek el is fogják sajátítani a szükséges szaktudást és a gazdasági élet törvényei szerint bizonyosan bekövetkező gazdasági dekonjunktura nem fogja őket elsodorni, annál inkább azokat, akik a szükséges szaktudást nem sajátítják el és kellő rátermettséggel nem rendelkeznek.

Az újak egyrésze türelmetlen. Nem tudja elviselni egyik-másik, hogy már harmadik-negyedik hónapja mozis vagy filmes és még mindig nem tölt be vezető pozíciót szakmájában. Elégedettségének kifejezést is ad és mozgalmakat indít azok ellen, akik szerinte érvényesülésének útját állják. Ha mozis, rendszerint a filmesek ellen, ha filmes a mozisok ellen. Képtelen magáévá tenni az „élni és élni hagyni” elvét. Korlátok közé akarja vetni az ellenérdekűt és természetesen teljes szabadságot követel a maga számára. Erőtlensége tudatában a hatóságok erejét akarja igénybevenni és befeketíti kartársait. Nem gondol arra, hogy az is védekezni fog — sőt támadni is! Ennek azután kettős következménye lesz. A hatóságok kölcsönösen elhizsik azokat a kedvező képeket, amelyeket az ellenérdekű fél a valóság figyelmenkívül hagyásával megrajzol és ehhez méri majd ránszabandó terheket, melyek bármely oldalon tornyosuljanak is, szakmánk minden ágazatát egyformán sújtják. Az áskálódásoknak tehát haszna nincs, csak kára, amely végeredményben az áskálódóra is visszahat. Másik következménye az utóbbi időben oly szépen megjavult szakmai közszellem megromlása, melynek súlyos következményeit ehelyütt nem is részletezem, azt a régi kartársak amúgy is tö-

kéletesen átérzik, az újaknak pedig nehéz volna megmagyarázni.

Ez a szakma személyeiben immár kereszténnyé lett. Most már csak az van hátra, hogy szellemében is azzá váljon. Megértő, egymást támogató és nem irigylő szellem kialakulására van szükség, amelyben éppen a korban fiataloknak kell előljárniuk, az ő idealizmusukra van ehhez elsősorban szükség. E szellem kialakulása százszor több áldást fog hozni mindannyiunkra.

A fentebb érintett általános érvényű fejtegetések után szükségesnek látom, hogy néhány gyakorlati kérdésre is ráterjek, mivel ezekkel kapcsolatban részben a hatóság, részben egyesek részéről a nyilvánosság előtt állásfoglalások történtek. Kialakulóban lévő elv kezd lenni, hogy szakmánkban mindenki csak egy bizonyos foglalkozást folytathat és minden más jövedelméről le kell mondania. Ez az elv előttünk, régi szakemberek előtt annál is inkább igazságtalan, mivel önkéntelenül is összehasonlítást kínál a régi elzsidósodott világgal, amikor Ungerleider, Geiger Gerő, vagy Léderer és társaik hosszú sora szabadon szerezheték meg az üzletek egész sorozatát és folytathatták emellett egyéb kereső foglalkozásukat is (a filmkölcsönzéstől az ügyvédi irodáig) „Quod licet Jovi non licet bovi.” A régi latin közmondás tehát új változatában így hangzana: „Amit szabad volt a zsidónak, nem szabad a kereszténynek.” Aki mozis, vagy filmes akar lenni, tegyen szegénységi fogadalmat, mert ha pénze van, nem kaphat engedélyt, tehát mindenki csak a más pénzét kockáztathatja, többnyire az Önállósítási Alapét. Ha azonban a kölcsönt visszafizeti, már ő is tőkés lesz, akinek nincs helye közöttünk. A mozis, vagy filmes ügyvédi gyakorlatot nem folytathat, hosszú szolgálatával kiérdemelt tisztviselői nyugdíjáról lemondhat, ezt teheti házastársa is és ha a dolgozat következtében folytatni akarjuk, a végén Zilahy Lajost is el fogják tiltani attól, hogy tollforgatással is pénzt szerezzen. Amíg azonban ezt az elvet az egyénnel szemben szigorúan kezdik végrehajtani, addig egyes nagyvállalatok és azok vezetői úgyszólván teljes szabadságot élveznek. A szabadság helyes és kívánatos is. Ki kell azonban terjeszteni mindenkire, aki a felügyeleti hatóságok és érdekképviseletek arra méltónak találják. A filmgyártásból, kölcsönzésből és mozból nem szabad hivatalt csinálni, mert ez az egyéni kezdeményezést megöli, a tehetségek megnyilvánulását elnyomja, az újításokat és a tőkebefektetést lehetetlenné teszi. Csak az üzleti szabadság az, amely — a korszellemnek megfelelő egészséges korlátok közé szorítva — tehetségeket, fejlődést és nem utolsósorban termelőképes tőkét tud kifejleszteni. Ha a zsidótörvény végrehajtása után a most megkezdett nyomdokokon fogunk tovább haladni, a tespedés korszaka kö-

vetkezik és a zsidóság majd gúnyosan mutathat rá, hogy nélküle hová jutottunk.

Felelősek vagyunk azért, hogy ne így legyen. Felelősek a hatósági vezetők intézkedéseikért, de még inkább felelősek a szakmá hivatott vezetői azért, ha nem szolgálnak kellő időben és megfelelő helyen, vagy nyilvánosan felvilágosítókkal. A kezdetes Pilátus szerep nem adhat felmentést. Ki kell állni akkor is, ha ezért kellemetlen embereknek minősülünk is. v. M. P.

Meghívó

A Magyar Mozgóképzemegedélyesek Országos Egyesülete f. évi november 19-én d. e. 11 órakor tartja az Egyesület hivatalos helyiségében (VIII. Csokonay-u. 10. II. em.)

XX. évi rendes közgyűlést,

amelyre tagjait ezúton meghívja.

Tárgysorozat :

1. Évi jelentés.
 2. Pénztári jelentés és a zárszámadás tudomásulvétele. Számvizsgálók jelentése, a felmentvény megadása.
 3. Költségvetés megállapítása.
 4. Egyesületi tisztségek (elnökség, tisztikar és választmány) betöltése.
- Az Egyesült zárszámadásai és könyvvezetése a tagok részére f. hó 10-től kezdve betekintésre rendelkezésre állanak.

Az Elnökség.

Kivonat az alapszabályokból

A rendes és rendkívüli közgyűlés határozatképes, ha azon a szavazati joggal bíró tagoknak legalább egyharmada személyesen, vagy alapszabályszerű meghatalmazás útján jelen van. Ha a közgyűlés nem volna határozatképes, 30 napon belül, de 8 napon túl, új közgyűlés hívandó egybe, amely a megjelentek számára való tekintet nélkül ugyanazon tárgysorozatra nézve határozatképes.

A közgyűlésen a tagok jogait személyesen, vagy írásbeli meghatalmazás alapján meghatalmazottjuk útján gyakorolhatják. Meghatalmazás útján nem gyakorolható 5-nél több szavazat. Indítványok legalább 3 nappal a közgyűlés előtt írásban nyújtandók be az Egyesület elnökségéhez.

Azon tag, akinek 3 hónapnál több tagdíjhátraléka van, tagsági jogait nem gyakorolhatja, a közgyűlésen részvételi, indítványozási, avagy szavazati joggal nem bír.

ÚJ FILMEK

Egy szív regénye
(Annelie)

Irta: Thea v. Harbou
Rendezte: Baky József.

Főszereplők: Luise Ullrich, Werner Krauss, Karl Ludwig Diehl, Käthe Haack, Albert Hehn, Axel v. Ambesser.

Gyártotta: Ufa.
Beszél: németül.

Magyar szöveg: K. Halász Gyula.
Hossza: 2620 méter.
Cenzura: alulf.
Kölcsönző: UFA.
Bemutatta: Uránia, november 14

*

1871 Szilveszter éjszakán született Dörner tanácsos első és egyetlen gyermeke, Annelie. Egy negyedórás késés végigkíséri Anneliet egész ifjúságában. Egy negyedórát késik naponta az iskolából, egy negyedórával később ér haza ebédre. Annelie a tánciskolából is egy negyedórát késik, sőt élete első báljáról is. Ez a bál fordulópontot jelent Annelie életében: vakbélrohamot kap és még aznap éjszaka megoperálják. Dr. Laborius, a híres sebész úgy látja, hogy Annelie a műtéttel is elkészt egy negyedórát. Amikor kábultságából ébredzik, Laboriusnak megígéri, hogy soha, de soha többé életében nem fog elkésni. Laborius és Annelie között egy életre szóló szerelem szövődik. A szerelemből házasság lesz s végigkísérjük a boldog családot a világháború kitöréséig. Két fiuk közül az idősebbik orvostanhallgató, mert apjának kívánása, hogy majd átvegye a praxist. A fiú azonban már gyermekkorától fogva csak a muzsika iránt érdeklődik s Laborius nehezen bír, de ebbe is belenyugszik. Békés életüknek a világháború forgataga vet véget. Laborius mint főfőorvosos indul a harctérre és az első menetszázadokkal viszik idősebbik fiát is.

Fincmrajzú jelenetek során vetül elének a család élete a világháború során. A fiatalabbik fiú 17-ik születésnapján azt kéri ajándékba, hogy önként jelentkezhessek katonának. Annelie egy hadikórházban teljesít önkéntes ápolónői szolgálatot. Míg Annelie idősebb fia néhány órási berlini látogatás után a nyugati harctérre indul, valahol a távoli harctér keleti részén egy kórházban utolsó óráit éli Laborius, a főfőorvosos. Életének utolsó perceiben maga mellett láthatja az asszonyt, akit szeretett. Nagyon fordul az idő kereke. 1940 újév napján Annelie születésnapját ünnepli az egész család. A nagymamát unokák serege táncolja körül, csak a menyé vigasztalhatatlan, mert az ura a harctéren van, Annelie, aki életében annyit szenvedett, megvizsgáltja menyét. Berlinen átutazó fiának éppen annyi ideje jut, hogy a vasúti kocsik ablakából kihajolva telefonon köszönthesse édesanyját születésnapján és beszéljen feleségével az újesztendő első napján. Annelie, a nagymama előtt ebédutáni szundikálásában még egyszer meglevenedik fiatalágának és boldogságának annyiszor visszaálmódott felejthetetlen órái.

*

Thea von Harbou regényes könyve a legapróbb részletekre kiterjedő gondossággal és rutinnal megírt munka, amelyet a másik detaillírózó művész, Baky József,

a film magyar rendezője ültetett vászonra. A három generáció életét tárgyaló romantikus történet 1910-ben kezdődik és a mai napig jut el, felölelve hét évtized változó, mozgalmas eseményeit, ember-típusait. Luise Ullrichot, a német Bette Davist látjuk mint baktist, mint fiatalasszonyt, mint anyát, sőt: mint nagymamát. A végtelen skálájú művésznő ezzel a leghatalmasabb szerepével joggal nyerte el az idei velencei Biennalén a „legjobb színésznő” jutalmazására felállított Volpi-serleget. Werner Krauss nünaszírozó művészete klasszikus magaslattal ér el ezúttal. A film teljes művészi és közönségsikert aratott. V. D.

Az Angyalvár börtöne
(Oltre l'amore)

Irta: Stendahl

Rendezte: Carmine Gallone.

Főszereplők: Alida Valli, Amadeo Nazzari.

Beszél: olaszul.

Magyar szöveg: Strucero.
Hossza: 2670 méter.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Kárpát.

Bemutatta: Átrium, november 11.

*

Gróf Sabellei, Róma újonnan kinevezett rendőrminisztere palotájában nagy estélyt ad a kinevezés megünneplésére. Az előkelő társadalom színe-java ott van, köztük Wanini herceg is gyönyörű leányával, a fiatal Waninával, akinek ez az első bálja, valamint Telleschi Mária hercegnő, a rendőrminiszter unokahúga. A bál tovább folyik, sok szó esik az új rendőrminiszter nehéz feladatáról, az összeesküvő carbonarikkal szemben. Egyszerre három ágyúlövés dörren, ami annak a jele, hogy az Angyalvárból megszökött egy rab. A megszökött rab, miután más útja nincs, bemészik egy nagy park közepén álló palotába, ahol egyszerre egy estélyruhás gyönyörű nővel, Telleschi Mária hercegnővel találja magát szemben. A hercegnő látva, hogy a betörő összerongyolt ruhája dacára úriembernek látszik megszánja. De itt nem maradhat. Ezért üzenetet küld Wanini hercegnőnek. A herceg megérkezik és barátjáné kéérésére vállalja az Angyalvárból megszökött politikai fogoly elrejtését. Saját palotájába viszi, ahol egy padlásszobában rejti el. Hogy senkise tudjon róla, maga viszi neki az ételt és a sebének ápolásához szükséges kötszereket. Egy napon Wanina hercegnő asszonyon véletlenül meglátja a szökött politikai foglyot, aki nem más, mint Pietro Mirilli, a carbonarik egyik vezére. Az első találkozás mély benyomást tesz Wanina hercegnőre, egyre gyakrabban keresi fel a titkos szoba lakóját, aki iránt mély vonalomban ébred benne. Eljön az idő, mikor Pietro felgyógyul és ott kell hagynia Wanina herceg palotáját. A válás pillanatában a két ifjú lélek

megvállja egymásnak szerelmét. Wanina hercegnő félti szerelmét és rá akarja venni, hogy vonuljon vissza a carbonari összeesküvéstől. De Pietro szilárdan megmarad amellett, hogy felkeresi összeesküvő társait, a szokott titkos találkozóhelyen. A fiatal hercegnő azt hiszi, hogy akkor menti meg végleg szerelmét, ha megakadályozza az összeesküvők munkáját, mielőtt még szerelme a titkos találkahelyre érhet, névtelen feljelentést küld a rendőrminiszternek, aki az összeesküvőket elfogatja. Pietro Mirilli kétségbeesetten hallja a hírt és mert osztozni akar bajtársai sorsában, maga jelentkezik a rendőrminiszternél. Bajtársával együtt halálra ítélik. Wanina hercegnő meg akarja őt szöktetni. Pietro nem akar menekülni. Kötelességévé teszi Waninának, hogy büntesse meg az árulót. Wanina megvállja, hogy jószándékból ő követte el az árulást, mire Pietro eltaszítja őt magától. Wanina a rendőrminiszterhez rohan, kinél kérészközi, hogy szerelme kegyelmet kapjon. Első dolga, hogy vidékre megy, ahol még érintetlenül áll fenn a carbonarik szervezete. Wanina hercegnő ráveszi atyját, hogy küldje őt vidéki kastélyukba. Itt éri őt a hír, hogy a csendőrség nyomára jutott annak, hol van a felkelők főfőszke. Megtámadják a majort, hosszantartó tűzharc keletkezik. Wanina hercegnő, aki lélekben a felkelőknek ügyéhez csatlakozott, jóvá akarja tenni elkövetett hibáját és hogy Pietro szerelmét is visszanyerje, atyja hintáján löszert szállít a felkelőknek. A felkelők úgye már rosszul áll. Legtöbbjük már elesett. Pietro és Wanina csak egy rejtekhelyen tudnak elmenekülni. A végső harcban újra megtalálják egymást és Pietro Mirilli szent hittel mondja szerelmesének: „Most vesztettünk, de győzni fogunk.”

*

A legújabb olasz film a nagy amerikai ka'andorfilmekkel tart közeli rokonságot, ezeknek a mintájára készült. Meséje történelmi vonatkozású. Az olasz egység megteremtéséért harcoló carbonari-mozgalom küzdelmei állnak a cselekmény középpontjában. Ezek a harcok sok izgalmat visznek a filmbe, amelyből nem hiányozhatik az olasz vérmérsékletnek megfelelő szenvedélyes szerelem sem. A főszereplők, valamint a rendező az olasz filmgyártás legjobbjai közül kerültek ki, de még náluk is jobban tetszett a film gyönyörű, művészi fotográfiája. K. M.

EGYETEMI KÉPZETTSÉGÜ

mozi-szakember évtizedekre rugó gyakorlattal, üzemevezetői és gépkezelői igazolvánnyal, öskeresztény, B. oszt. kamarai tag, állást változtatna.

Hacker Gyula, Körmen.

Premierfilmszínházak műsora:

ÁTRIUM	Az Angyalvár börtöne	XI. 11-16l	Kárpát
CASINO	Algír	X. 30-16l	MFI
CITY	A láthatatlan asszony	XI. 6-16l	Kárpát
CORSO	Csak angyaloknak van szárnyuk	XI. 6-16l	Sláger
CORVIN	Életre ítélték!	IX. 17-16l	Léna
DÉCSI	Félvér	XI. 5-16l	Kolczonay
FORUM	A szűz és a gödölye	XI. 7-16l	Pegazus
OMNIA	A láthatatlan asszony	XI. 6-16l	Kárpát
RADIUS	Enyhítő körülmény	X. 29-16l	Mester
ROYAL A.	Algír	X. 29-16l	MFI
SCALA	La Conga	X. 30-16l	Melto
URÁNIA	Egy szív regénye	XI. 14-16l	Uia

HIREK

BRAVÓ HIRADÓ!

Nem tudunk napirendre térni az eheli Magyar Világhíradó fölött, amely ezáltal ismét élénk tanujelét adta annak, hogy nélkülözhetetlen színes és várva-várt élő ujságja a mozibajáró közönségnek. Aj obboldali közlekedés bevezetéséről szóló tarka riport kedélyes feldolgozása Cserépy László szövegével, a Főméltóságú Asszony közreműködésével folyó Vöröskereszt-mozgalmak, a keleti frontról hazatérő honvédeink ünnepélyes fogadása Aknaszlatinán, a kolozsvári Nemzeti Színház ünnepi megnyitó-előadása őszinte tapsokra ragadtatja a közönséget minden előadásra és sokáig kedves emlékeink között maradnak. Bravó híradószervezők és híradóriporterek!

DISZELŐADÁS

AZ URÁNIA FILMSZÍNHÁZBAN

Az Ufa legújabb nagy filmjéből, az idei velencei Bienalén kitüntetett *Egy szív regénye* (Annelie) című romantikus történetből november 14-én, pénteken este rendezte diszeloádását, amelyen a film női főszereplője, Luise Ullrich és a film rendezője, Bakó József is megjelentek és a nagysikerű előadás végén a színpadról készítették meg a közönség őszinte tapsait. A diszeloádás sorraiban ott láttuk Hóman Bálint kultúrszeminisztert, Jekelfalussy Zoltán v. b. t. t.-t., az Ufa elnökét, Tasnády Nagy András képviselőházi elnököt, Wlassics Gyula báró, Kádár Levente, Dörner Aurél, Antal István és Bonczos Miklós államtitkárokat, Mecsér Andrást, a Német Kereskedelmi Kamara elnökét, David Mihály m. o. főnököt, Pásztoi Simon miniszteri tanácsost, Kiss Ferenc kamarai miniszteri biztost, Balogh László m. o. tanácsost, a Nemzeti Filmbizottság főtisztját és még sokan másokat a magyar politikai, katonai, irodalmi és művészvilágból. A fővárosi német kolónia Dietrich von Jagow budapesti német követ vezetésével jelent meg a diszeloádáson.

MEGHALT ZÁDOR GYÖNGYI

A fiatal magyar művészgárda egyik igen tehetséges tagja, Zádor Gyöngyi, a Nemzeti Színház színésznője, pénteken, november 14-én hirtelen meghalt. Zádor Gyöngyi nemrégiben játszotta el első filmszerepét a *Léna* filmvállalat produkciójában készült *Életre ítélt!* című színműben. A filmvonalkozásban is nagy reményekkel kecsegtetett fiatal színésznő már nem láthatta magát viszont a film vásznán hétfőn, november 17-én este, amikor első filmjének nagysikerű diszeloádása zajlott le a Corvin premierfilmszínházban. Zádor Gyöngyiben menyasszonyát gyászolja vitéz Benkő Gyula, a Vigszínház tagja.

KULTÚRFILM

A BALATONI HALÁSZATRÓL

A Belvárosi Híradómozzi új műsorában bemutatták a *Balaton halászat* című magyar kultúrfilmét, amely a velencei filmversenyen díjat nyert. A kereskedelmi hivatal által készített hangulatos filmet Simonyi Lia rendezte és állította össze. A Magyar Filmirodában

készült film érdekes felvételekkel bizonyítja, hogy a Balaton nemcsak mint természeti szépség, hanem mint gazdasági tényező is jelentős. A Balaton halállományát állandóan szaporítják, úgy, hogy évről-évre több lesz a Balatonban a hal, különösen a fogas. Egészen rendkívüliek a filmnek azok a részei, amelyek bravúros vizalatti felvételeken mutatják be a halászást és a hálóba került halak nyüzsgését.

A FILMLEXIKON PÓTIVE

Megírtuk a múlt héten, hogy a *Filmlexikon* szerkesztője, a könyv nyomása alatt beérkezett kérdőíveket is feldolgozta. A mintegy 40, a magyar film szempontjából jelentős személyről, 8 oldalra terjedő pótív jelenik meg, amelyet ezen a héten a *Filmlexikon* minden megrendelője kézhez kap.

MEGJELENTEK

A FILMKRITIKAI SZEMELVÉNYEK ELSŐ FÜZETEI

Nemrégiben hírt adtunk arról az ötletes és nagy gyakorlati vállalkozásról, amelynek keretében az új magyar és külföldi filmekről külön-külön 20 oldalas füzetek jelennek meg és tartalmazni fogják a film minden adatát, részletes leírását és körülbelül 30 fővárosi napies hetilap kritikájából szemelvényeket. A mozi tájékoztatását célzó füzetekből e héten a *Biszu* (Hausz M. film) és a *Mire megvirrad* (Mester film) jelent meg, amelyeket soron követnek rövidesen a többi új filmekről készülő füzetek. A Váci Dezső kiadásában megjelenő két első füzetet minden magyarországi mozi kézhezkapja.

AZ UFA SAJTÓTEÁJA

A BUDAPESTEN TARTÓZKODÓ LUISE ULLRICH ÉS BAKY JÓZSEF TISZTELETÉRE

Csütörtökön, november 13-án délután az Ufa sajtóteát rendezett a Hungária Szálló zöld termében abból az alkalomból, hogy Luise Ullrich, az *Egy szív regénye* című nagy film női főszereplője és Bakó József, a film magyar rendezője az újdonság premierjére Budapestre érkeztek. A népes sajtóteán a fővárosi napi- és hetilapok filmkritikusait Fliegel Ernő, az Ufa igazgatója fogadta. A külföldi filmvendégek tiszteletére megjelent Jekelfalussy Zoltán v. b. t. t., az Ufa elnöke, Wlassics Gyula báró államtitkár és számosan a budapesti német kolónia tagjai közül. Luise Ullrich és Bakó József hosszú ideig a legkövetlenebb hangulatban beszélgettek az újságírókkal filmmultjukról, életükről és főleg legújabb filmjükéről.

METRO-FILMBŐL SZINDARAB

Körülbelül két évvel ezelőtt hozta forgalomba a Metro filmvállalat *Shining Hour* című Frank Borzage-dramáját *A kísértés órája* (Négyesfogat) címen a következő ismert sztárokkal a főszerepben: Joan Crawford, Margaret Sullivan, Melvyn Douglas és Robert Young. Keith Winter színművét az elmúlt héten a Pesti Színház mutatta be nagy sikerrel Horváth Árpád stílusos rendezésében, Hertelendy István tőkéletes fordításában a következő szereposztásban: Mezey Mária, Tolnay Klári, Páger Antal, Orsolya Erzsébet, vitéz Benkő Gyula és Kőműves Sándor.

E HÉTEN JELENIK MEG A FILMALMANACH

Ebben az évben éri el 23. évfolyamát a *Lajta* Andor kiadásában és szerkesztésében

ben megjelenő *Filmművészeti Évkönyv*, amelyet röviden és általánosságban *Filmalmanach* néven ismert a szakma. Az 1942. évre szóló *Évkönyv* — az ország időközben történt ötvenéves növekedése következtében jelentősen meggyarapodott mozipark részletes regisztrálásával — két ívvel lesz bővebb, mint a tavalyi kötet. A gyártónak, kölcsönzőnek és mozinak egyaránt nélkülözhetetlen *Filmalmanach* ehéten már megjelenik és 6 pengő lesz az ára.

LAPSZEMLE

FILM, SZÍNHÁZ, IRODALOM:

1941. XI. 14. *Bella Andor Móríc Zsigmond*: „A filmgyártásnál az egyetlen nem rókonszennév tényező: az író”. — *Hölgyek a filmszakmában* (3 képpel).

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG:

1941. XI. 10. *Kulcsár István újabb szigorú rendelkezései a filmszakmában*.

FÜGGETLENSÉG:

1941. XI. 12. *Most már végleg megtisztítják a filmszakmát a zsidóktól*.

KIS UJSÁG:

1941. XI. 12. *Hóman Bálint megvédte Balogh Lászlót*.

MAGYAR SZÓ:

1941. X. 23. *Mi történik a mozi „fronton”?*

NEMZETI FIGYELŐ:

1941. X. 26. *György László: Beszéljünk a színházról és a filmről*.

NEMZETI SPORT:

1941. XI. 8. *Az idén három hónap alatt 19 filmmel kevesebbet mutattak be, mint tavaly*.

8 ÓRAI UJSÁG:

1941. XI. 10. *Filmcsók-világrekord* (Kép).

PEST:

1941. XI. 12. *Az ércöntő esete a „Tóparti látomás”-sal*.

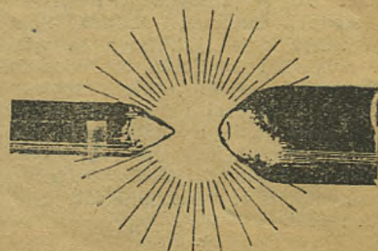
ÚJ MAGYARSÁG:

1941. XI. 12. *Titkos vagy nem titkos a Széchenyi-filmpályázat?*

UJSÁG:

1941. XI. 12. *T. L.: Judy Garland elutazott Hollywoodból és férjhez ment egy rádióműsorhoz*.

MOLNÁR FERENC
vetítőszén kereskedő
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-
KÖRÚT 8. Tel.: 140-736

Világmarkás vetítőszereket
versenyképes áron rendeljen

HIRADÓK

MSZ

925. sz.

1. Német páncélos csapatok Moszkva előtt. (Deutsche Wochenschau)
2. Jobboldali közlekedés Budapesten. M. F. I.—Zsabka)
3. A Kolozsvári Nemzeti Színház megnyitása. (M. F. I.—Nagy, Török, Sárdi)
4. Készítik a szeretet-csomagokat a Várban. (M. F. I.—Megyer)
5. Honvédségünk a keleti hadszíntéren. (Haditudósító század—Kiss)
6. A hazatért 1. hegvidandár Aknaszlatiánán. (Haditudósító század—Somkúti)

93. sz.

1. Tadolini Henrik szobrászművész Gaspari bíboros mellszobrát mintázza.
2. Képek a világhírű olasz méhészetéről.
3. Hosszútávúszóverseny Barcelonában.
4. Tréfás bikaviadal.
5. A nemzetközi mentőegyesület életmentő versenye Svájcban.
6. Pályavató hadsergek közötti lövészverseny Athénben.
7. Carl Micael Bellman, a nagysvéd költő emlékünnepe Stockholmban.
8. Háborús képek a Földközi-tengerről.
9. Az Észak-Afrikai hadszíntér.

94. sz.

1. Az olasz tűzoltók állami szervezetének tagjai alapos kiképzésben részesülnek.
2. A Dopolavoro által felszerelt egyik Tepszi szekér — az ismert olasz vándorszínház — Horvátországban és Dalmáciában tett hosszú körútát.
3. A spanyol Nemzeti Párt női csoportja védőszentjének, Szent Teréznek nevénapján Madridban ünnepséget tartottak.
4. Zágrábban megtartották az első, nemzetközi teniszbajnokságot Magyarországon és Horvátország között.
5. A Lago Maggiore partján fekvő kis svájci városka Ascona, igen kedvelt nyaralóhelye a művészeknek, akik itt minden évben bábszínházat rendeznek.
6. Az olasz gyors-csapatoknál a Donec völgyében.

XV. évf. 46. sz.

1. Óriási hordozható transformátor Bostonban.
2. Egy boxbajnok edzése Amerikában.
3. Sonja Henie pályafutása elején Oslóban.
4. Kis viziló született a madridi állatkertben.
5. Hatalmas tűz pusztított egy gyártelepen Massachusettsben.
6. Komoly és veszélyes feladat a krokodilok szállítása.
7. Aranymosás Alaszkában.
8. Gyapjúszedés géperővel Oklahomában.
9. Versenypárpák készülnek a nagy futtatásra Kaliforniában.

112. sz.

1. Franciaország a hősi halottak emlékének áldoz, akik egy évvel ezelőtt a meghiusult dakari angol támadásnál elesetek.
2. Weimarban az idel háborús könyvnapot a német költők találkozója vezette be
3. A spanyol Falange ifjúsági szervezete tengerparti nyaralásra viszi a városi gyermekeket.
4. Csatorna a tenger alatt.
5. A Führer főhadiszállásán fogadta Ciano gróf olasz külügyminisztert.
6. A keleti arcvonalon meleg téli szállásokat építenek a katonáknak.
7. A finn véderő napokig tartó kemény harc után elfoglalta Petroszkojt.
8. A keleti arcvonal déli részén. mulása.
10. A keleti arcvonal középső szakaszán.
11. Páncélos csata Moszkva előtt.

MAGYAR MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

mint az állami munkaközvetítő-hivatal hat. eng. megbízottja

DIJTALANUL KÖZVETIT SZAKAVATOTT GÉPESZKET

állandó alkalmazásra és kisegítésekre úgy helyben, mint vidéken. Budapest, VIII., Népszínház-u. 19.

Telefon: 337—598.

Hivatalos órák: 2—4-ig.

NYILTTÉR*

* E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A *Palatinus* Filmterjesztő Kft. utóda, Güttler Antal a *Magyar Film* november 3-án megjelent számának nyílt téri rovatában jónak látta, hogy az általunk vállalata ellen indított perben hozott választóbíróági ítélet egyes, reánézve kedvező részleteit olyan beállításban tüntesse fel, amely vállalatunknak árt. A tendenciózus közlemény miatt a megfelelő lépéseket meg fogjuk tenni. Magára az ítélet lényegére vonatkozóan csupán azt jegyezzük meg, hogy csodálatos módon elfelejtette Güttler Antal tudomására adni a szakmának nyílttéri közleményben azt, hogy a bíróság ítéletében kimondotta, hogy Güttler a *Karosszék* c. filmünk jövedelméből több mint 29.000 pengőt, a *Garzonlakás* kiadó c. filmünk bevételeiből több mint 26.000 pengőt és a *Gül Baba* című filmünk bevételeiből mintegy 3000 pengőt jogosulatlanul visszatartott. Ezért indult meg annakidején a per és ezért tettünk ellene annakidején bűnvádi feljelentést, amelyet később a békés elintézés érdekében visszavontunk.

Elhallgatja, hogy a per alatt több mint 35.000 pengőt kifizetett részünkre, amivel követelésünk természetesen csökkent. Végül igen lényeges körülmény, hogy a közel egy évig húzódozó választott bírósági eljárás alatt, — a filmek időközökbeni forgalmazása folytán, — a *Palatinus* szerződés szerint illető jutalék összege természetesen megnőtt és így a perek megindításának alapját képező 1940 szeptemberi elszámolás szerinti követelésünk ennek folytán okszerűen csökkent. A bíróság azonban nem a perindítás alapját képező 1940 szeptemberi elszámolást hanem az 1941 július 4-i státust vette figyelembe és ezért mutatkozik a *Palatinus* javára az egyes filmek utáni nagyösszegű forgalmazási jutalék. Egyedül ez a magyarázata annak, hogy a *Palatinus*-nak most nincs tartozása velünk szemben.

A valóság azonban az, hogy mi nem az 1941 július 4-i elszámolás miatt indítottuk meg 1940 szeptemberében az eljárásokat a *Palatinus* ellen, hanem éppen az azon időben felállított jogos követelésünk miatt, amit persze közel egy év alatt a *Palatinus* utólag letörlesztett, illetve forgalmi jutalékaival utóbb elszámolt.

Budapest, 1941 november 10.

MAGYAR IRÓK FILMJE RT.

Dr. Matolay s. k. B. Kokas s. k.

Nyersfilm

Actio Catholica Országos Einökösegenek színházi és filmosztálya, IV., Ferenclektara, 7. Tel.: 183-738, 185-243.

Adler Ferenc moziberendezés és moziképviselet, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 225-759.

Agfaphotó, V., Vilmos császár-út 18. I. Telefon: 125-240.

Alfa film, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 422-578.

Ambrus Mátyás filmkölesznő, IX. Ráday-u. 60. Tel.: 221-851.

Apollo filmreklámvállalat, VII., Erzsébet-körút 9-11. II. em. Tel.: 222-212.

Arany filmducco, VIII., Dankó-utca 22. Telefon: 149-489.

Arnold és Richter gyártmányok eladása, Marx Ferenc műszaki különlegességek üzlete, V., Váci-út 18. Tel.: 122-110.

Atelier film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-584. Raktár a házban.

Aurora film, VII., Erzsébet-körút 9-11. Telefon: 221-133.

Balogh Film, VII., Erzsébet-körút 8. III. 2. Telefon: 220-038.

Balogh-Orbán, VIII., Tisza Kálmán-tér 15. Tel.: 132-940.

Bauer vetítógép és adapterek (Bosch Róbert kft.), V., Váci-út 22-24. Tel.: 299-180.

Bel- és külföldi filmellenőrző kft., VII., Erzsébet-körút 8. III. Tel.: 222-699.

Brückner János mérnök, az MMOE szakértője, XI., Ulászló-utca 62. Telefon: 457-650, vagy Mechanikai és Elektromosipari szakiskola, tel.: 130-293.

Byszz reklám, VIII., Népszínház-utca 14. Telefon: 138-091.

Centrum filmszolgálat, VII., Erzsébet-krt. 9-11., IV. Tel.: 423-339.

Csepreghy film, VII., Erzsébet-krt. 9-11. Telefon: 221-022 és 221-021.

Cserépy Arzén filmgyártóvállalat, IV., Kecskeméti-u. 19. I. Tel.: 184-705.

Csizmadia László, mozgóképszínházak képviselete, VIII., Aggteleki-utca 4. I. 5. Telefon: 137-580.

Deák film, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 222-105. Raktár a házban.

Délibáb film, VII., Erzsébet-körút 9-11. Telefon: 428-155.

Diapozitívkészítő üzem, Fekete György, VIII., József-körút 9. (az udvarban).

Diatyp laboratórium, VII., Rottenbiller-utca 19. Tel.: 427-148.

Duna Film VII., Rákóczi-út 40. Telefon: 225-040.

Eco film, VII., Rákóczi-út 12. Telefon: 225-404. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Telefon: 342-984.

Electra film, XIV., Thököly-út 21. Tel.: 337-578.

Electric kinotechnikai vállalat, VIII., Röck Szilárd-utca 18. Tel.: 344-782.

Erdélyi filmgyártó kft., VIII., Népszínház-utca 21. Tel.: 136-940.

Esperia filmforgalmi rt., VII., Erzsébet-krt. 13. Tel.: 423-555.

Farkas J. M. reklámvállalat, VIII., József-körút 19. Telefon: 132-805.

Ferrania, V., Gróf Tisza István-utca 18. Telefon: 129-139.

Filmatyp laboratórium, XIV., Szentos-u. 60. Telefon: 496-371.

Filmcenzura, IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183-072. alelnök: 183-073.

Filmexpress kft., VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 224-091., 225-089.

Filmértékesítő VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 221-609 és 220-497.

Filmfotó üzem és laboratórium, Altmayer J., VIII., Röck Szilárd-u. 11. Tel.: 130-805.

Filmipari laboratórium, XIV., Fűrész-u. 95. Telefon: 497-716.

Filmservice, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: *424-555.

Fortuna film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 421-982. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.

Fox film, VII., Rákóczi-út 9. Telefon: 139-437, 131-658. Raktár: VIII., Rákóczi-tér 11. Telefon: 139-437, 131-658.

Gyimesy Kásás Ernő, a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-utca 7. Tel.: 499-752.

Hajdu film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.

Hanza film kft., VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 220-038.

Harmonia film, VII., Erzsébet-körút 13.

Hausz Mária filmkölesznő és filmgyártó kft., VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 225-209.

Hebel Gyula szállító, VI., Váci-út 1. Tel.: 115-947.

Helikon filmvállalat, VIII., Röck Szilárd-utca 24. Tel.: 133-705. Raktár: VIII., Népszínház-utca 19. V. Tel.: 349-414.

Hungaria film kft., VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 422-010.

Hunnia filmhelyező Irodája, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 424-130, 424-138, 424-139. Sajtóosztály: 223-212.

Hunnia filmgyártó Rt. (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999., 297-622., 297-085. Pasaréti műterem: II., Pasaréti-út 122. Tel.: 164-876.

Ibusz filmszállítás, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 224-050.

Imago filmelőállító és forgalombahozó kft., VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 225-487.

Inkey Tibor filmállományképzés, filmfotó üzem, IV., Múzeum-krt. 3. Tel.: 380-466.

Jupiter filmkereskedelmi rt., VIII., József-körút 26. Tel.: 131-301.

Kamara, VI., Bajza-utca 18. Tel.: 220-855, 422-961.

Kárpát Film, VIII., Népszínház-utca 21. Tel.: 136-409 136-940.

Kino film, VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 136-942. Raktár a házban.

Kino foto, Tarján, XIV., Thököly-út 150. Tel.: 496-602.

Kodak V., Báthory-u. 6. Telefon: 114-158, 114-184.

Kolczonay Ervin dr. filmgyártó és filmkölesznő vállalata, VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 422-730, 428-144.

Koncz Film kft., VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 220-830.

Kormos Miklós filmvállalata, VII., Erzsébet-körút 9-11., III. 6. Tel.: 422-574.

Kovács és Faludi laboratórium, XIV., Gyarmat-u. 35. Tel.: 297-855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.: 297-487.

Kováts Béla filmreklám, hanglezmez, diapozitív, VIII., József-körút 19. Telefon: 143-142.

Központi filmkezelő VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 224-494, 224-098.

Krupka filmgyár és laboratórium, XIV., Bácskay-utca 29/b. Tel.: 496-741.

Lajta Andor, XIV., Thököly-út 75. Tel.: 297-076.

Léna film, Nagy Mária filmgyártó és filmkölesznő, VII., Erzsébet-körút 13. II. e. Tel.: 422-920.

MAGYAR FILM, VI., Bajza-utca 18. Tel.: 220-855., 422-961. Szerkesztő: Vácsi Dezső, VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.

Magyar Filmiroda Rt., IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7 órától reggel 9 óráig valamint vasár- és ünnepnap: 146-343. Játékfilmgyártás: 146-342. Színeszolgáltatók: 140-727. Felirat-készítő üzem: 139-211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145-510.

Fényképezés: VIII., Sándor-u. 5-7. Telefon: 145-510. Filmkölesznő-osztály: VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 222-099.

Magyar Írók Filmje Rt., Gyártási iroda: XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.

MIF kölesznő Rt., VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 420-796, 420-798.

Magyar Mozgófényképezők Országos Egyesülete, VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 337-598.

Magyar Szövegírók, Zeneszerzők és Zeneműkiadók Szövetkezete, IV., Gerlőczy-u. 3. Tel.: 189-306.

MMOE. VIII., Csokonay-utca 10. Telefon: 136-005.

„Marxton” keskeny hangosgépek, gyártja: Marx és Mérei Első Magyar Repülő-műszergyár, VI., Bulcsu-u. 7. Telefon: *290-555.

Matador film, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132-774. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Telefon: 349-414.

Meitner Mór mechanikai és mozgógépek-kereskedelmi vállalata, VIII., József-körút 21. Tel.: 133-877.

Mester Film, Filmkölesznő, VII., Erzsébet-körút 9-11. IV. em. Tel.: 427-167, 228-498. Gyártási iroda: XIV., Thököly-út 116. Telefon: 296-269.

Metro-Goldwyn-Mayer, VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144-424, 144-425. Raktár a ház-

ban. Telefon: 222-000, 225-033.

Mozgóképezem Rt. kölesznosztálya, VII., Akácfa-utca 4. Telefon: 227-650. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.

Művelődés filmgyártó és terjesztő kft., VII., Rákóczi-út 44. II. Tel.: 422-925.

Művészfilm, VII., Rákóczi-út 40. Telefon: 225-044. Raktár a házban.

New York kávéház, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 425-318, 424-962.

Objectiv film, VII., Erzsébet-körút 8. sa. Tel.: 422-580.

Oktatófilm Kirendeltség, VIII., Csepreghy-utca 4. Tel.: 330-926.

OMME, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143-013.

Országos Nemzeti Filmbizottság. VI. ker., Andrássy-út 69. Tel.: 420-794.

Palatinus film, VII., Erzsébet-körút 9-11. Telefon: *424-150.

Palló film kft., VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8. Gyártási iroda tel.: 422-791.

Pannonia filmlaboratórium, XIV., Thököly-út 61. Tel.: 497-775.

Papp Béláné és Társa betéti társaság, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 224-294.

Paramount film, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134-437, 140-522. Raktár a házban.

Pátria film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 221-807. Raktár: VIII., Népszínház-u. 10. Tel.: 349-414.

Pegazus film, VII., Erzsébet-körút 7. sa. Telefon: 225-405.

Pergőképforgalmi kft., VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 225-404. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 136-942.

Petsmann László, VII., Rottenbiller-u. 19. Tel.: 425-127. Csillaghegy: 163-429.

Phöbus filmkölesznő, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 222-617. Raktár a házban.

P. Kiss Pál grafikai műterem, VII., Rákóczi-út 23. Tel.: 137-531.

Püspöki Nándor, magyar kultúrfilmterjesztő, VII., Rottenbiller-utca 5/b. Telefon: 228-558.

Projectograph, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132-201, 131-960.

Reflektor film, VIII., Sándor-tér 4. Tel.: 142-529. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Telefon: 140-722.

Reklám Stúdió, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 424-554.

Schilling Gyula, VII., Rózsá-utca 33. Tel.: 428-768.

Sláger film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-618. Raktár a házban.

Stílus filmdiszlettervező és kivitelező vállalat, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.

Stúdió mozgóképgyártó és terjesztő kft. VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 420-579.

Szénássy-Macskássy színes trükkfilmek, IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380-027.

Szokolay film, VII., Dohány-u. 58., fél-emelet 9.

Takács film, XIV. Gyarmat-u. 39. Tel.: 496-125.

Telefongyár Rt., XIV., Hungária-körút 126-128. sz. Tel.: 297-930.

Tempo film, Baumgartner Béla filmgyártó és filmkölesznő, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 426-161.

Tobis film, VII., Rákóczi-út 52. T.: 223-433.

Turul Filmgyártó és Filmterjesztő Szövetkezet, VIII., József-krt. 35. Tel.: 330-766. Kölesznosztály: VIII., József-körút 35. Telefon: 421-183.

Turul Szövetség Szépműves B. E. vetítő mozgalmi törzs, IV., Szarka-u. 2. Tel.: 186-050.

Ufa film, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183-858. Raktár a házban. Tel.: 389-036.

Universal film, VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 138-447, 138-448. Raktár a házban.

Valter reklámanyagkölesznő, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-108.

Vácsi Dezső, a MAGYAR FILM szerkesztője. Iroda: Metro. VIII., Sándor-tér 3. Telefon: 144-424, 144-425. Lakás: VIII., Üllői-út 42. Telefon: 136-386.

Viktória kisfilmkölesznő, VII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 136-942. Raktár a házban.

Wamoscher Béla dr. filmvállalata, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 423-544.

Warner Bros, First National, VIII., József-körút 30-32. Tel.: 132-580, 142-464. Raktár: VIII., Népszínház-utca 13. Tel.: 144-317.

Yull Film, XIV., Stefánia-út 71. Telefon: 297-657.

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1941. NOVEMBER 24.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR

III. ÉVFOLYAM 47. SZÁM

REMEKBE SIKERÜLT MAGYAR FILM!

SZÜTS MAIRA HÁZASSÁGA

Írta: Zsigray Julianna. Rendezte: Kalmár László. Zene: Szlatinay Sándor
Simor Erzs, Szörényi Eva, Páger, Perényi, Vizváry, Pethes

F o r g a l o m b a h o z z a

PALATINUS FILM Budapest, Erzsébet körút 9-11. Telefon:* 424-150